

Söderåsens miljöförbund
info@smfo.se

Tillsyn enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter, lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter samt alkohollagen (2010:1622) (detaljhandel folköl) i Söderåsens miljöförbund (Svalöv, Klippan, Örkelljunga, Perstorp)

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen har uppmärksammat följande brist som föranleder kritik:

- Riktlinjer enligt 8 kap. 9 § alkohollagen saknas.

Länsstyrelsen har uppmärksammat följande brister:

- Miljöförbundet har inte skickat in tillsynsplan till Länsstyrelsen avseende tillsyn över detaljhandel av folköl enligt 9 kap. 2 § alkohollagen.
- Att inte samtliga uppgifter finns med i de mottagningsbevis som miljöförbundet sänder ut till sökanden när förbundet bedömt att ansökningarna varit fullständiga enligt 8 § lag om tjänster på den inre marknaden.
- Miljöförbundet har inte följt dokumentationsskyldigheten enligt förvaltningsrättsliga regler och principer jfr. 27 § förvaltningslagen.

Beträffande övriga noteringar Länsstyrelsen gjort i samband med sin granskning så anses dessa avhandlats i det beslutsunderlag som tillställts miljöförbundet samt via miljöförbundets yttrande och den dialog som förts med miljöförbundets företrädare i samband med tillsynsbesöket.

Länsstyrelsen bedömer Söderåsens miljöförbunds arbete inom varje granskat område. Myndigheten kan påtala brister och om dessa anses allvarliga uttalas kritik mot miljöförbundet. Tillsynsbeslutet är inte rättsligt bindande (Ds 1995:50).

Bakgrund till tillsynen

Enligt 7 kap. 2 § lag om tobak och liknande produkter (hädanefter LTLP) och enligt 23 § lag om tobaksfria nikotinprodukter (hädanefter LTN) samt 9 kap. 1 § alkohollagen (hädanefter AL) utövar Länsstyrelsen tillsyn inom länet. Länsstyrelsens tillsynsuppgift ska inriktas mot att övervaka och stödja kommunernas verksamhet. Länsstyrelsens tillsyn är framåtsyftande. Länsstyrelsen har enligt tillsynsplan för 2023 beslutat att genomföra en verksamhetstillsyn i Söderåsens miljöförbund.

Länsstyrelsens handläggning

Den 29 mars 2023 genomförde Länsstyrelsen i Skåne län (Alexander Zagajewski och Bengt Wassberg), tillsyn över Söderåsens miljöförbunds tillstånds- och tillsynsarbete som bedrivits enligt LTLP, LTN samt AL (avseende detaljhandel folköl).

Inför besöket skickade Länsstyrelsen ut enkäter som besvarades av miljöförbundet. Enkäterna innehåller frågor om verksamhetens organisation, riktlinjer, policys, handläggning samt tillsyn. Inför besöket granskade Länsstyrelsen slumpvist utvalda ärenden som handlagts enligt nämnda lagar. Vid besöket fördes diskussioner med handläggare, chefer och presidiet utifrån de svar som lämnades i enkäten och utifrån vad som framkommit vid granskning av akterna. Intervjuerna genomfördes enligt den intervjumall som Sveriges länsstyrelser tagit fram gemensamt.

Tillsynen innefattar även kontroll av att bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) har tillgodosetts, bland annat skyldigheten att kommunicera och god dokumentation. En god dokumentation bör omfatta sådant som anger och förklarar myndighetens ställningstaganden, detta för att göra det möjligt för den enskilde och för andra att följa och förstå ärendets gång.

Länsstyrelsen har mottagit de begärda handlingarna den 23, 27 och 28 februari 2023. Länsstyrelsen har kommunicerat faktaunderlaget 28 april 2023 till detta beslut med miljöförbundet. Miljöförbundet har inkommit med ett yttrande 11 maj 2023.

Länsstyrelsens bedömning

Riktlinjer

Söderåsens miljöförbund ansvarar för tillsynen av detaljhandel med folköl men saknar riktlinjer enligt alkohollagen.

Enligt 8 kap. 9 § AL framgår att en kommun ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna. Med ”kommun” avses i detta fall Söderåsens miljöförbund som genom

direktionen/avtalet åtar sig de anslutna kommunernas skyldigheter. Syftet med riktlinjerna är att skapa en förutsägbarhet för om en etablering kan ges tillstånd samt säkra likabehandling inom miljöförbundet. Riktlinjen ska spegla miljöförbundets nuvarande uppfattning och ambitionsnivå. Den bör därför revideras regelbundet till exempel vid varje mandatperiod. Att miljöförbundet inte har några antagna riktlinjer vad gäller detaljhandel med folköl anser Länsstyrelsen vara en brist som föranleder kritik.

Tillsynsplan

Tillsynsplanen för 2023 är beslutad av direktionen. Av planen framgår att alla försäljningsställen av detaljhandel med tobak, e-cigg, tobaksfria nikotinprodukter och folkölsförsäljning ska få minst ett tillsynsbesök per år. Tillsynsplanen revideras varje år. Det sker även halvårsuppföljningar samt uppföljning inom personalgruppen under årets gång. Under intervjun framkom det att miljöförbundet inte skickat in någon tillsynsplan till Länsstyrelsen vad gäller tillsyn över detaljhandel av folköl. Enligt tillsynsplanen framgår det att miljöförbundet under 2023 kommer att fokusera på rökfria serveringslokaler och rökfria butikslokaler inklusive entréer. Miljöförbundet tog ett beslut om att tillsynen av rökfria miljöer kommer att bortprioriteras under 2023. Detta beslut ändrades när Bjuvs kommun lämnade miljöförbundet efter årsskiftet eftersom det nu finns resurser att utföra tillsyn av rökfria miljöer. Tillsynen av rökfria miljöer görs även på förekommen anledning vid behov.

Enligt 9 kap. 2 § tredje stycket AL ska miljöförbundet upprätta en tillsynsplan samt skicka in den till Länsstyrelsen. Någon sådan tillsynsplan har inte inkommit till Länsstyrelsen. Syftet med regleringen är att öka förutsättningarna för att tillsynsverksamheten fungerar på ett effektivt sätt över hela landet, ge mindre utrymme för utebliven eller otillräcklig tillsyn och bidra till ökad kostnadseffektivitet (prop. 2009/10:125 s. 99). Tillsynsplanen kan vara årlig eller flerårig men bör revideras vid behov samt skickas in till Länsstyrelsen. Att miljöförbundet inte skickat in någon tillsynsplan anser Länsstyrelsen vara en brist.

Mottagningsbevis

Miljöförbundet har sänt ett dokument till sökanden med följande rubrik "Ansökan om tobaksförsäljningstillstånd...Meddelande om att ansökan är komplett". Länsstyrelsen gör bedömningen att detta dokument motsvarar det mottagningsbevis som miljöförbundet ska sända till sökanden i enlighet med 8 § lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden när ärendet bedömts vara fullständigt. Att detta ska göras framgår av 4 kap. 2 § förordning (2019:223) om tobak och liknande produkter. Det saknas dock uppgifter i dokumentet för att samtliga krav som ställs ska vara uppfyllda. Handlingen ska innehålla information

inom vilken tid behörig myndighet ska fatta beslut i ärendet och följden av om ett beslut inte fattas inom denna tidsfrist samt möjligheterna till rättslig prövning av beslutet. Då samtliga uppgifter inte finns med anser Länsstyrelsen att detta utgör en brist i handläggningen.

Dokumentation

Innan beslut i ett ärende hade tagits inkom sökande skriftligen med önskemål om att ”avbryta ansökan om tobakstillstånd”. Ärendet avskrevs inte utan gick upp till direktionen för beslut trots sökandes skriftliga begäran om att avbryta ansökan. Det saknas dokumentation på att sökande skulle ha haft ytterligare kontakt med miljöförbundet och ändrat sig gällande tidigare begäran om att avbryta ansökan. Enligt 27 § förvaltningslagen ska uppgifter som en myndighet får på annat sätt än genom en handling och som har betydelse för utgången i ärendet snarast dokumenteras av myndigheten. Det ska även framgå av dokumentationen när den gjorts och av vem. En god dokumentation bör även omfatta sådant som anger och förklarar myndighetens ställningstagande. Att detta inte är gjort anser Länsstyrelsen utgöra en brist.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Ulrika Jerre med handläggare Alexander Zagajewski som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia:

Helena Hager Enert helena.hager.enert@smfo.se

Folkhälsomyndigheten info@folkhalsomyndigheten.se